

Sławomir KRZYŻANOWSKI*

**KONKURS O MIANO
„MISTRZA OGNIARZY ARTYLERYJSKIEGO” JAKO FORMA
DOSKONALENIA INDYWIDUALNYCH UMIEJĘTNOŚCI
STRZELANIA PRZEZ PODCHORĄŻYCH WSOWL**

W artykule opisano przedsięwzięcia pozaprogramowe wyrabiające u podchorążych zamiłowanie do artylerii. Systematyczne komplikowanie się zadań wykonywanych przez artylerię oraz konieczność doskonalenia umiejętności artyleryjsko-strzeleckich spowodowały poszukiwanie nowych form nauczania oraz podwyższania umiejętności praktycznych. Jedną z takich form jest konkurs artyleryjski o tytuł „Mistrza Ognia Artyleryjskiego”. Autor artykułu przedstawia historię oraz zasady jego rozgrywania w przeszłości. Autor wyraża nadzieję, że przyczyni się do popularyzacji wiedzy artyleryjskiej.

Słowa kluczowe: konkurs „Mistrz Ognia Artyleryjskiego”, podchorążowie WSOWL, strzelanie artyleryjskie, szkolenie ogniowe, artylerzyści

WSTĘP

Skuteczne działanie współczesnej armii, szeroko posługującej się skomplikowanymi środkami i urządzeniami technicznymi, uzależnione jest w dużej mierze od tego, w jakim stopniu stan osobowy sił zbrojnych opanuje w warunkach pokojowego szkolenia umiejętność wykorzystania tej techniki na przyszłym polu walki. Jeżeli kluczem do sukcesu staje się wszechstronnie wyszkolony, pełen inicjatywy i świadomy celów walki żołnierz, to szczególnego znaczenia nabierają walory i umiejętności kadry oficerskiej, która odpowiada za żołnierzy oraz ich patriotyczne zaangażowanie, wyszkolenie, dyscyplinę i skuteczność działania.

Nasycenie armii nowoczesnymi środkami walki stwarza coraz większe trudności w przygotowaniu wojsk do działań taktycznych. Udział polskich sił w operacjach (Czad, Afganistan) spowodował, że Polska potrzebuje specjalistów z twórczą wyobraź-

* mjr mgr inż. Sławomir KRZYŻANOWSKI - Instytut Dowodzenia Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych

nią, wspartą konkretną wiedzą i umiejętnościami. Dotyczy to w całej rozciągłości podchorążych Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych, przyszłych oficerów, którzy po ukończeniu studiów zdobytą wiedzę i umiejętności muszą w odpowiedni sposób wykorzystać, pełniąc służbę w kraju i za granicą.

1. PRZEDSIĘWZIĘCIA POZAPROGRAMOWE Z PRZEDMIOTU STRZELANIE I KIEROWANIE OGNIEM

Przyszli oficerowie – artylerzyści kształcą się między innymi z przedmiotu strzelanie i kierowanie ogniem. Podstawowym celem kształcenia jest:

- wyposażenie słuchaczy w wiedzę oraz wykształcenie umiejętności niezbędnych do wykonywania obowiązków na stanowisku dowódcy plutonu (baterii) artylerii lub oficera wsparcia ogniowego kompanii, zarówno w czasie pokoju, jak i w działaniach bojowych;
- wyrabianie u przyszłych absolwentów odpowiednich, niezbędnych na polu walki, nawyków oraz cech woli i charakteru, potrzebnych dowódcy – artylerzyście.

W trakcie pięciu lat studiów dąży się do wyrobienia u podchorążych zamiłowania do artylerii poprzez organizowanie różnych przedsięwzięć pozaprogramowych. Należą do nich między innymi:

- uroczyste pasowanie słuchaczy na artylerzystów i złożenie przez nich ślubowania podczas inauguracyjnych strzelań amunicją bojową z etatowego sprzętu;
- demonstracja potęgi ognia artylerii i jej możliwości;
- pokaz najnowszego sprzętu i informacja o perspektywach rozwoju artylerii;
- zebrania naukowego koła podchorążych;
- prowadzenie konkursu artyleryjskiego o miano „Mistrza Ognia Artyleryjskiego”.

Inauguracyjne strzelania artyleryjskie organizowane są na I roku studiów, podczas realizacji zajęć ze strzelania na wprost. W trakcie szkolenia praktycznego w Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia (CSAiU) w Toruniu, następuje uroczyste pasowanie słuchaczy na artylerzystów i złożenie przez nich ślubowania.

Demonstracja potęgi ognia artylerii i jej możliwości ma na celu naoczne przekonanie słuchaczy o roli artylerii, jako głównej siły ogniowej Wojsk Lądowych. Obecnie pokaz taki nie jest realizowany ze względów organizacyjnych i znaczne oddalenie Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych od Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia. W czasie, gdy Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Rakietowych i Artylerii (WSOWRiA) znajdowała się w Toruniu, pokaz ten zalecano organizować dla pierwszego rocznika słuchaczy. Był on dla nich głębokim przeżyciem emocjonalnym, pozostawiał trwałe wspomnienia i przekonanie o rzeczywistych możliwościach artylerii i jej dużym znaczeniu na polu walki. Obecnie słuchacze I roku wyjeżdżają na pokaz sprzętu i uzbrojenia do 23 Brygady Artylerii w Bolesławcu¹. Pokaz ten odbywa się jednak bez strzelania amunicją bojową.

¹ Ostatni taki wyjazd odbył się w listopadzie 2008 roku.

Przedstawienie najnowszego sprzętu artyleryjskiego oraz informacje o perspektywach rozwoju artylerii organizowane są corocznie dla pierwszego rocznika w ramach zajęć dodatkowych na spotkaniach naukowego koła podchorążych, jak również w ramach obchodów święta WRiA. Przedsięwzięcie to ma na celu przekonanie słuchaczy o tym, że artyleria jest wyposażona w najnowocześniejszą technikę, stale się rozwija, a tytuł oficera - artylerzysty zobowiązuje do sumiennej nauki. Ponadto powinno to zapobiec rozpowszechnianiu poglądów o rzekomej deprecjacji roli artylerii w przyszłych konfliktach.

2. KONKURS ARTYLERYJSKI O MIANO „MISTRZA OGNIARTYLERYJSKIEGO”

Ostatnie przedsięwzięcie pozaprogramowe to konkurs artyleryjski o miano „**Mistrza Ognia Artyleryjskiego**”. Po raz pierwszy zorganizowano go w 1959 roku z inicjatywy ówczesnego kierownika Zakładu Artylerii w Oficerskiej Szkole Artylerii - płk. Józefa Krzemińskiego².

Rozpoczął się on eliminacjami na ostatnim, trzecim roku nauki w Oficerskiej Szkole Artylerii. Część eliminacyjna, do której przystąpiło 100 % podchorążych, polegała na rozwiązaniu zadań teoretycznych i praktycznych z *Instrukcji strzelania i kierowania ogniem* oraz *Topogeodezji*. Na podstawie wyników prac pisemnych wyłaniano czołówkę, która kwalifikowała się do części praktycznej konkursu. Część praktyczna polegała na wykonaniu zadań ogniowych na poligonie małokalibrowym, który znajdował się na tzw. „placu zachodnim” (obecnie plac za stołówką Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia w Toruniu). Podchorążowie wykonywali dwa zadania:

- pierwsze - wstrzeliwanie celu pomocniczego i przeniesienie ognia do wskazanego celu,
- drugie - obezwładnienie celu punktowego.

Po części teoretycznej i praktycznej na strzelnicy małokalibrowej wyłaniano czterech podchorążych, którzy startowali w finale konkursu. W finale podchorążowie wykonywali zadania ogniowe w odwrotnej kolejności od zajmowanych miejsc po eliminacjach. Zadanie ogniowe polegało na obezwładnieniu celu grupowego o dużej szerokości i głębokości powyżej 100 m. Po zakończeniu strzelania komisja pod kierownictwem płk. J. Krzemińskiego opracowała wyniki, według których pierwszym „Mistrzem Ognia Artyleryjskiego” został ogniomistrz podchorąży Wiesław Kossowski. Mistrz Ognia na uroczystym apelu został wyróżniony nagrodą rzeczową - lornetką z wygrawerowanym napisem na tabliczce „Mistrzowi Ognia Artyleryjskiego w roku 1960 – pchor. Wiesławowi Kossowskiemu Szef Artylerii WP”.

Na przestrzeni kolejnych 43 lat, corocznie rozgrywany był konkurs o tytuł Mistrza Ognia Artyleryjskiego Podchorążych (z wyjątkiem roku 1970, kiedy konkurs nie odbył się). Stwierdzić można, że swoją rolę dydaktyczno-szkoleniową spełniał on w stopniu bardzo dobrym. Przejawiało się to szczególnie w prestiżu tytułu Mistrza oraz popularyzowaniu rywalizacji wśród podchorążych. Obecnie na Zmniejszonej Strzelnicy Artyleryjskiej (obiekt cyklu ogniowego CSAiU) znajdują się tablice z nazwiskami wszystkich mistrzów ognia artyleryjskiego od roku 1960 do roku 2004. Ostatni konkurs odbył się w roku 2004 w miesiącach luty – maj, a organizowany był przez Katedrę

² E. Tomczak, K. Wyszynski. *Oficerska Szkoła Artylerii w Toruniu 1923-1992. Zarys dziejów. Tradycje, historia, współczesność*, Toruń 1992, s. 147.

Działań Bojowych zamiejscowego wydziału Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych. Od tego czasu konkursu takiego nie organizowano.

Systematyczne komplikowanie się zadań wykonywanych przez artylerię oraz konieczność doskonalenia umiejętności artyleryjsko-strzeleckich spowodowały poszukiwanie nowych form nauczania oraz podwyższania umiejętności praktycznych. Formą tą, wypracowaną przez lata przez oficerów prowadzących zajęcia z instrukcji strzelania i kierowania ogniem, stał się niewątpliwie konkurs artyleryjski o tytuł „Mistrza Ognia Artyleryjskiego”. Już od chwili jego wprowadzenia zaczął pełnić bardzo ważną rolę w procesie podwyższania kwalifikacji artyleryjsko-strzeleckich. Poprzez swoją rangę dopingował do pracy samokształceniowej, która obok zajęć programowych jest niezbędna do osiągnięcia odpowiedniego poziomu wyszkolenia artylerzystów. Jednocześnie można stwierdzić, że konkurs artyleryjski spełniał dotąd bardzo ważną rolę w procesie kształcenia podchorążych, gdyż przygotowywał do wykonania zadań ogniowych w warunkach zbliżonych do bojowych. Znacząco podnosił umiejętności teoretyczne i praktyczne podchorążych, a także uwzględniał jedną z zasad nauczania, polegającą na łączeniu teorii z praktyką. Zasada ta odgrywa szczególne znaczenie przy przechodzeniu od układu pojęć i zasad strzelania do stosowania ich w praktyce podczas wykonywania zadań ogniowych. Jeżeli słuchacz nie będzie wypróbowywał w praktyce poznanych zasad strzelania, to wówczas trudno mu uwierzyć w ich zasadność.

W roku akademickim 2009/2010 Zakład Wojsk Rakietowych i Artylerii WSOWL wznowił realizację konkursu o miano „Mistrza Ognia Artyleryjskiego”. Podchorążowie II roku studiów magisterskich w styczniu 2010 r. rozpoczną eliminacje do konkursu. Będzie on przeprowadzony w czterech etapach:

- **w pierwszym etapie**, (styczeń, luty 2010) uczestnicy konkursu rozwiązywać będą trzy testy złożone z 20 pytań. Wszystkie pytania w testach są zamknięte, z jedną prawidłową odpowiedzią spośród trzech proponowanych.
 - Test pierwszy obejmuje określanie nastaw na podstawie wykorzystania danych działła kontrolnego (przeniesienie ognia).
 - Test drugi dotyczy rażenia celów obserwowanych.
 - Test trzeci zawiera pytania związane z rażeniem celów nieobserwowanych.
- **w drugim etapie**, (marzec, kwiecień 2010) podchorążowie rozwiązywać będą praktyczne zadania związane z określaniem nastaw wszystkimi sposobami ujętymi w instrukcji strzelania i kierowania ogniem. Ponadto zadania obejmować będą problematykę rażenia celów odbitkowo, oświetlania, oślepienia, zadymiania oraz określania sumarycznej odchyłki prędkości początkowej poprzez tworzenie celu pomocniczego. Sześciu najlepszych podchorążych przejdzie do półfinału.
- **w trzecim etapie - półfinale** (pierwsza połowa maja 2010) słuchacze wykonywać będą zadanie ogniowe nr 3 – na sali wykładowej. Kolejność wykonywania zadań przez poszczególnych podchorążych odbędzie się na podstawie losowania. Nad prawidłowym przebiegiem półfinału będzie czuwała komisja, w której skład wchodzić będzie kierownik i jeden wykładowca Zakładu Wojsk Rakietowych i Artylerii, oraz przedstawiciel podchorążych – słuchacz II roku studiów magisterskich, niebędący uczestnikiem półfinału. Do finału zakwalifikuje się trzech najlepszych podchorążych.

- **czwarty etap - finał** konkursu odbędzie się w maju podczas szkolenia specjalistycznego w Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia w Toruniu. Polegał on będzie na wykonaniu zadania ogniowego nr 3 ze strzelaniem amunicją bojową. Nad prawidłowym przebiegiem finału będzie czuwała komisja, w której skład wchodzić będzie kierownik i wykładowca Zakładu Wojsk Rakietowych i Artylerii, oraz wykładowca Cyklu Ogniowego Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia. Finaliści oceniani będą podczas wykonywania zadania ogniowego zgodnie z opracowanym regulaminem konkursu. Zwycięzcy nadany zostanie tytuł „Mistrza Ognia Artyleryjskiego na rok 2010”.

PODSUMOWANIE

Tradycją było wyróżnianie najlepszego artylerzysty podczas zbiórki całego stanu osobowego Uczelni, a wręczenie pucharu i dyplomu dokonywał osobiście Komentant – Rektor Uczelni.

Należy oczekiwać, że prestiż i ranga tytułu „Mistrza Ognia Artyleryjskiego” zdopinguje słuchaczy do systematycznej pracy samokształceniowej. Ponadto sam konkurs artyleryjski, poza wartościami dydaktycznymi, jest niewątpliwie tradycją oraz świętem podchorążych, przyszłych oficerów artylerzystów.

Autor wyraża nadzieję, że przyczyni się do popularyzacji wiedzy na temat konkursu artyleryjskiego podchorążych oraz do dalszego podtrzymywania tradycji jego organizowania.

LITERATURA:

1. Kozłowski A., *Jak zostać mistrzem ognia artyleryjskiego*, [w] „Przegląd wojsk lądowych”, nr 12/1984, Warszawa 1984.
2. Tomczak E., Wyszyński K., *Oficerska Szkoła Artylerii w Toruniu 1923-1992. Zarys dziejów. Tradycje, historia, współczesność*. Toruń WSOWRiA 1992.
3. Kaliński J., *Najlepsi puszkarze „Konkurs Mistrza Ognia Artylerii dla podchorążych artylerii naziemnej*, [w:] „Polska Zbrojna”, nr 147/1991, Warszawa 1991.
4. Baciak K., Figurski J., *27 lat konkursów o tytuł Mistrza Ognia Artyleryjskiego Podchorążych* WSOWRiA, [w:] „Artyleryjskie Zeszyty Popularno-Naukowe”, nr 6/1987, Toruń 1987.
5. Krauze K., Marciniak Z., *Metodyka nauczania strzelania i kierowania ogniem artylerii naziemnej*, Toruń 2001.

COMPETITION FOR THE TITLE OF MASTER OF FIELD ARTILLERY FIRE AS A FORM OF IMPROVING OFFICER CADETS' FIRING SKILLS

Summary

The author's intention is to present the undertakings which allow officer-cadets to develop their passion for field artillery. With field artillery firing tasks becoming systematically more compli-

cated and improvement of firing competence being a logical necessity, it is essential to seek new methods of teaching and developing practical skills. One such method is an artillery competition for the title of "Master of Field Artillery Fire". The author presents the history and rules of this event. It is hoped that the competition will help to popularize the knowledge about field artillery.

Key words: *Master of Field Artillery Fire competition, WSOWL's officer-cadets, artillery firing, fire training, artillerymen*

Artykuł recenzował: prof. dr hab. Czesław JARECKI